Welkom!

Vitaal Platteland
Zuidwestelijke Delta

Oogstbijeenkomst IBP Vitaal Platteland Zuidwestelijke Delta

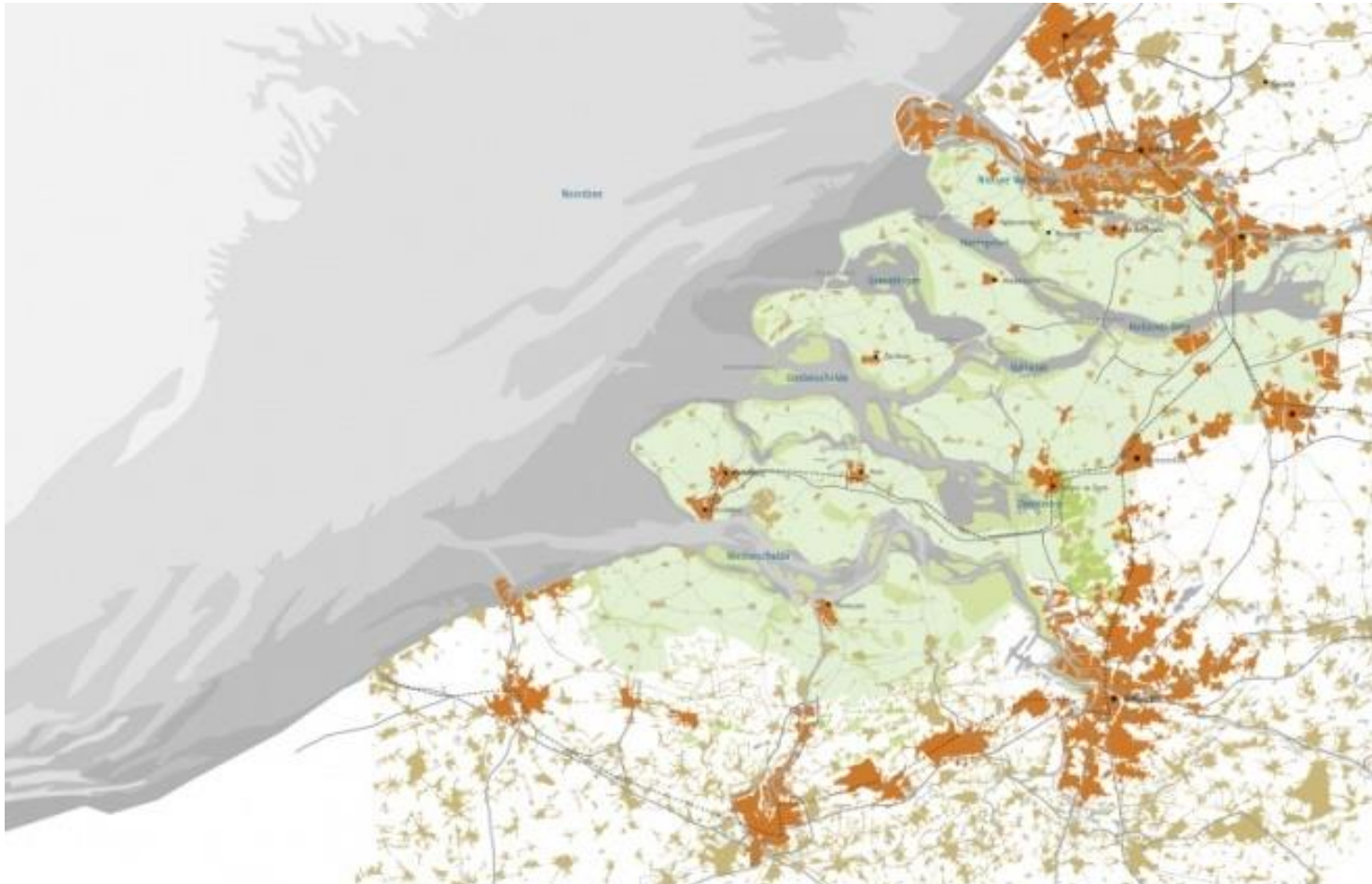

10.00 – 12.00

Programma

Vitaal Platteland
Zuidwestelijke Delta

10.00 **Welkom** door Jeannette Baljeu, gedeputeerde water van de provincie Zuid-Holland

10.10 **Introductie IBP VP ZWD** door Inge Hoogerbrugge, programmamanager IBP-VP ZWD

10.15 **Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)** met Olga van Kalles, programmamanager NPLG

10.30 **Broedplaats Volhoudbare landbouw** met

- Feiko van Dok, provincie Zuid-Holland, trekker broedplaats Volhoudbare Landbouw
- Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) Frank Verhoeven, Adviesbureau Boerenverstand

PAUZE

11.05 **Broedplaats Zoet Water**

11.30 **Governance coalitie**

11.40 **Vooruitblik**

12.00 **Sluiting**

IBP Vitaal Platteland Zuidwestelijke Delta

Vitaal Platteland
Zuidwestelijke Delta

door Inge Hoogerbrugge
programmamanager

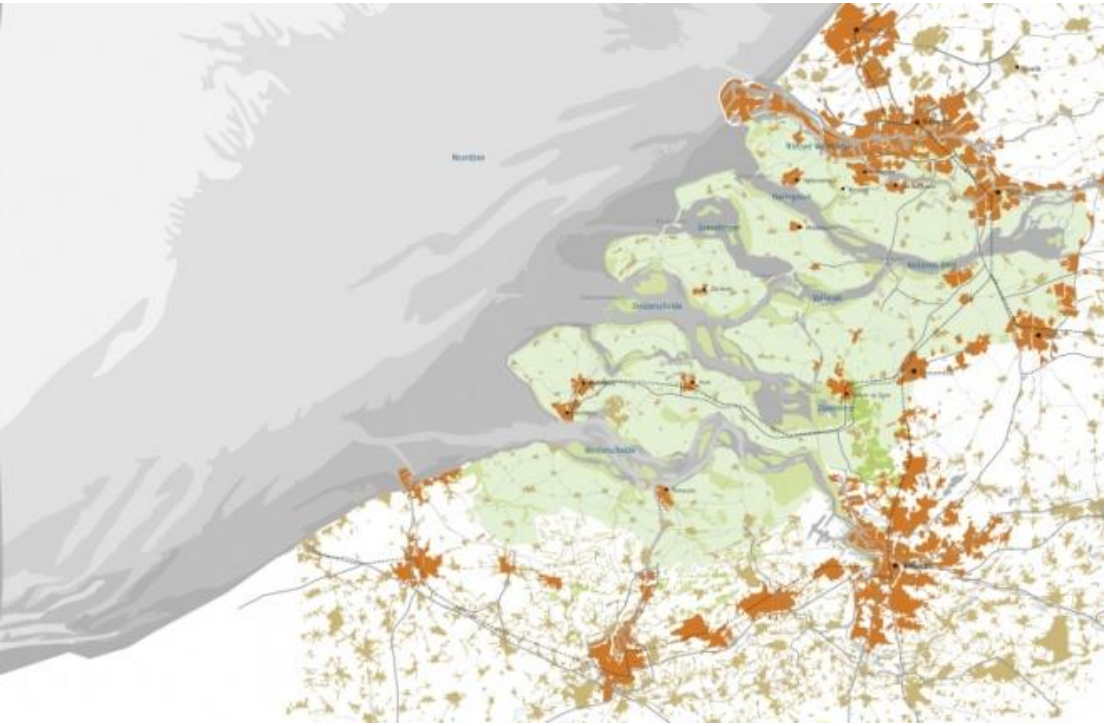

Ambities IBP VP ZWD

Vitaal Platteland
Zuidwestelijke Delta

Samenwerken als één overheid; gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen en grens-ontkennend werken

- klimaatbestendige zoetwatersituatie
- uniek natuur- en recreatiegebied
- internationaal toonbeeld van een volhoudbare, hoog innovatieve en circulaire agrarische sector én voedselketen

Kenmerken van het programma

Vitaal Platteland
Zuidwestelijke Delta

Kenmerken

- Gebiedsplan en samenwerkingsovereenkomst: 3 provincies, Waterschap Scheldestromen, gemeente Schouwen-Duiveland
- Gericht op brede (keten/ gebied) samenwerking op zoetwater, volhoudbare landbouw en genieten en beleven
- Grenzeloos samenwerken
- Geen klassieke subsidieregeling!
- Gebiedsoverleg ZWD als stuurgroep

Financiering (periode 4 jaar)

- Bijdrage Rijk €4.590.000
- Cofinanciering gebied 50% per programmaonderdeel
- Totale investering circa €10 mln

- Looptijd 2020-2024

Broedplaatsen

- Zoet Water
- Volhoudbare landbouw
- Genieten en Beleven

Zoet Water

Projecten

- Living Lab Schouwen-Duiveland
- Taskforce governance
- Zoetwater Academie
- Verkenning aansluiten overige projecten Zuidwestelijke Delta: zoals Waterpark Zuid-Holland

Volhoudbare landbouw

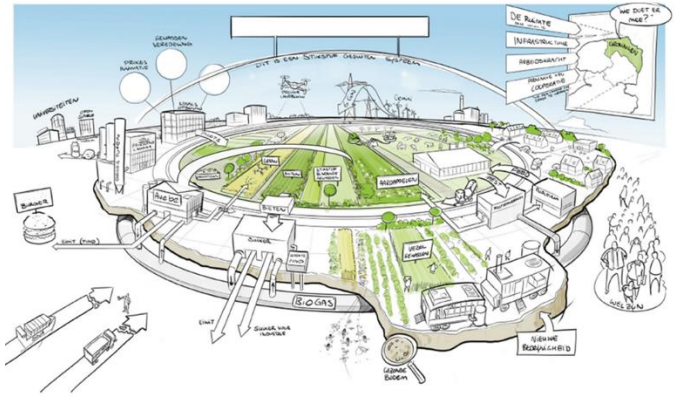

Projecten

1. Routekaart Volhoudbare Landbouw Zuidwestelijke Delta 2040
2. Gebiedspilot biodiversiteitsmonitor en belonen voor prestaties
3. Gebiedspilot strokenteelt.
4. Gebiedsnetwerk en pilots voor een aantrekkelijk biodivers agrarisch landschap

Beleven en Genieten

Projecten

1. NLDelta
2. Deltajaar 2021
3. GeoPark Schelde Delta:
4. Delta Innovation Days
5. Projecten vergroten beleefbaarheid

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG): wat is het en waar staan we?

Olga van Kalles, programmamanager NPLG

Oogstbijeenkomst IBP-VP Zuidwestelijke Delta
11 februari 2022

Scope NPLG

- Focus rijkssturing in NPLG op:
  - onontkoombare resultaten internationale verplichtingen per provincie/regio:
    - natuur/stikstof
    - klimaat (landbouw en landgebruik)
    - KRW
  - ruimtelijke sturing
  - bij dit alles oog voor vitaliteit/brede welvaart landelijk gebied.
- Andere gebiedsgerichte beleidsdoelen kunnen mogelijk gekoppeld worden.
- Rijk stuurt t.a.v. internationale verplichtingen per gebied op te behalen resultaten; het *hoe* deze resultaten te bereiken is vervolgens aan gebiedsproces onder leiding van gebiedsautoriteit Provincie. (Maar: evident moet zijn dat met het *hoe* de resultaten tijdig en duurzaam worden bereikt)

Scope NPLG vraagt om samenwerking

- De scope van NPLG zorgt dat nauwe samenwerking tussen velen nodig is.

Specifiek binnen het Rijk:

- De scope van het NPLG zorgt dat nauwe samenwerking tussen verschillende ministers/ministeries nodig is.
- De opdrachtgevers van het NPLG zijn daarom directeuren-generaal van LNV, BZK en I&W. Nauw wordt samengewerkt met een directeur-generaal van EZK vanwege de energietransitie.
- Eerstverantwoordelijk is LNV (minister voor Natuur en Stikstof).

Proces

Processtappen (in lijn met Wet Stikstofreductie en Natuurherstel):

- 100 dagenbrief (wordt nog op gepuzzeld hoe breed) + Startnotitie (Q1 2022)
- Ontwerp NPLG (incl. Plan MER) en resultaattoedeling doelstellingen en budget richting provincies/regio's (Q3 2022), vervolgens parlementaire behandeling.
- Indienen gebiedsplannen door provincies bij LNV (Q2 2023)

Vooruitlopend hierop al kijken of we 'quick wins' kunnen realiseren.

Kernboodschappen

- Gebiedsgerichte aanpak vergt langjarige aanpak en optimum tussen selectiviteit en integraliteit.
- De aanpak vergt nog uitwerking door het nieuwe kabinet en input uit bijeenkomsten als vandaag helpt daarbij.
- Vooral doorgaan met trajecten die nu lopen, maar houdt er rekening mee dat ‘we’ op een gegeven moment gaan verbreden in kader van Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Broedplaats Volhoudbare landbouw met Feiko van Dok

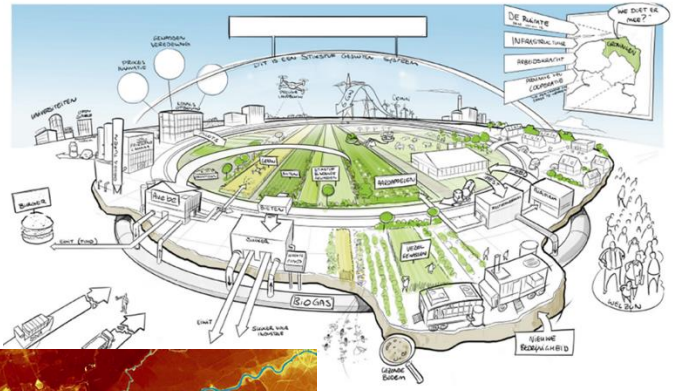

Projecten

1. Routekaart Volhoudbare Landbouw Zuidwestelijke Delta 2040
2. Gebiedspilot biodiversiteitsmonitor en belonen voor prestaties
3. Gebiedspilot strokenteelt.
4. Gebiedsnetwerk en pilots voor een aantrekkelijk biodivers agrarisch landschap

Van start: Belonen voor duurzame prestaties in de Zuidwestelijke delta.

Drie provincies werken samen aan het stimuleren van een duurzame landbouw en een vruchtbare delta.

Frank Verhoeven
Bart Housmans
Adviesbureau Boerenverstand

Zuidwestelijke Delta

De actualiteit, waarom dit project?

Zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn: rustgewas verplicht

6 september 2021 Beleid 1.858 keer gelezen 4 reacti

Een verplichte rustgewas iedere vier jaar in het bouwp twee meter brede bufferstroken langs watergangen die niet meetellen in de mestplaatsingsruimte. Dat zijn enk in het ontwerp zevende actieprogramma Nitraatrichtli

Langs kwetsbare wateren geldt onder het ontwerp-actieprogra Dit moet de belasting van het oppervlaktewater met nutriënten

Tevens wordt in regio's met zand- en lössgrond per 2023 de inza procent van het areaal verplicht. Met ingang van 2027 zal inzaai hoofdgewas op alle percelen verplicht worden.

Waterkwaliteit verbeteren

Deze voorgestelde maatregelen, die minister Carola Schouten v

Groot inkomensverlies dreigt in akkerbouw door basiseisen nieuwe GLB

28 juli 2021 Belangenbehartiging 4.102 keer

Beeld: Agrio archief

De flexibele nationale invulling van het nieu volgens LTO ruimte voor laagdrempelige bas haken akkerbouwers in grote getale af. Daar Wenum.

Dat zou in tegenspraak zijn met de doelstelling van bedrijven mee te laten doen in het nieuwe op verdu die aangeeft waarop de onderhandelingen over het zijn van de Europese richtlijnen voor de Nederlands

AKKERWIJZER 2,5°

Nieuws Marktcijfers Video & foto Dossiers Kennispartners Vakblad Top Evenementen

Home Teelt Gewasbescherming Bewaring Bodemgezondheid Bemesting Mechanisatie Econom

Nieuws > Beleid > Politiek > EU studie: productie daalt meer dan 10 procent door 'Farm to Fork' strategie

EU studie: productie daalt meer dan 10 procent door 'Farm to Fork' strategie

5 augustus 2021 Politiek reageer

De opgaven als uitgangspunt

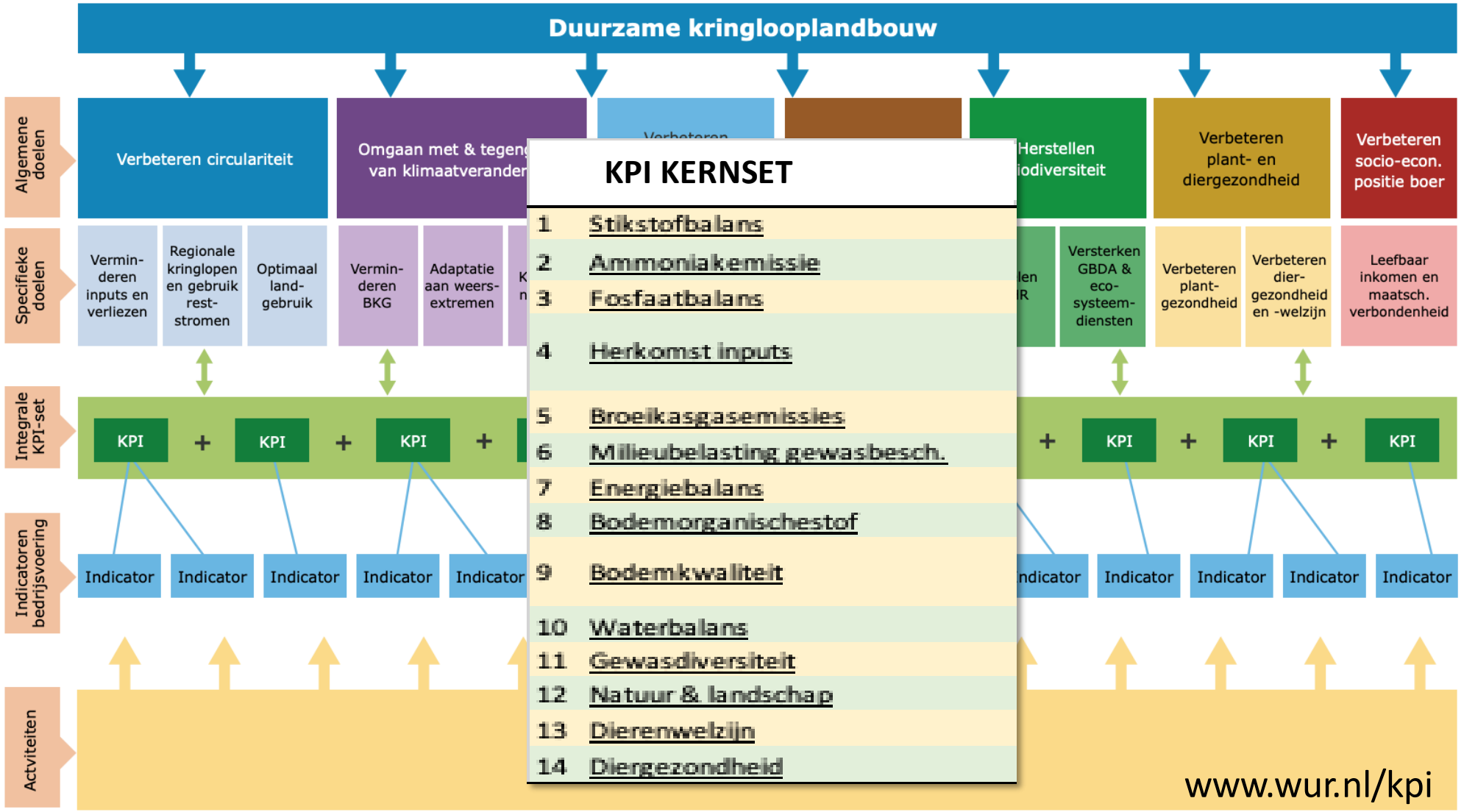

www.wur.nl/kpi

Biodiversiteitsmonitor BO Akkerbouw

- % Rustgewassen in rotatie
- Organische stofbalans
- Stikstof(bodem)overschot
- Gewasbeschermingsmiddelen
- % Bodembedekking
- Carbon footprint
- % Natuur- en landschapsbeheer
- Gewasdiversiteit

Rabobank

bo | brancheorganisatie akkerbouw

Het werkt al in de Brabantse melkveehouderij

Brabantse boeren krijgen beloning voor vergroten biodiversiteit

27-01-2021 | Natuur en landschap

De 1e stap is gezet om melkveehouders financieel te belonen voor het versterken van de biodiversiteit in het Van Gogh Nationaal Park in oprichting. Dit via de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij.

Melkveehouderij dragen hiermee bij aan een betere balans tussen hun bedrijf, natuur, water en landschapskwaliteit.

Test monitor op basis van Kritische Prestatie Indicatoren

Doel: de monitor moet duurzame prestaties tonen om het uiteindelijk te kunnen waarderen en belonen.
Het moet de transitie naar een duurzamere landbouw ondersteunen.

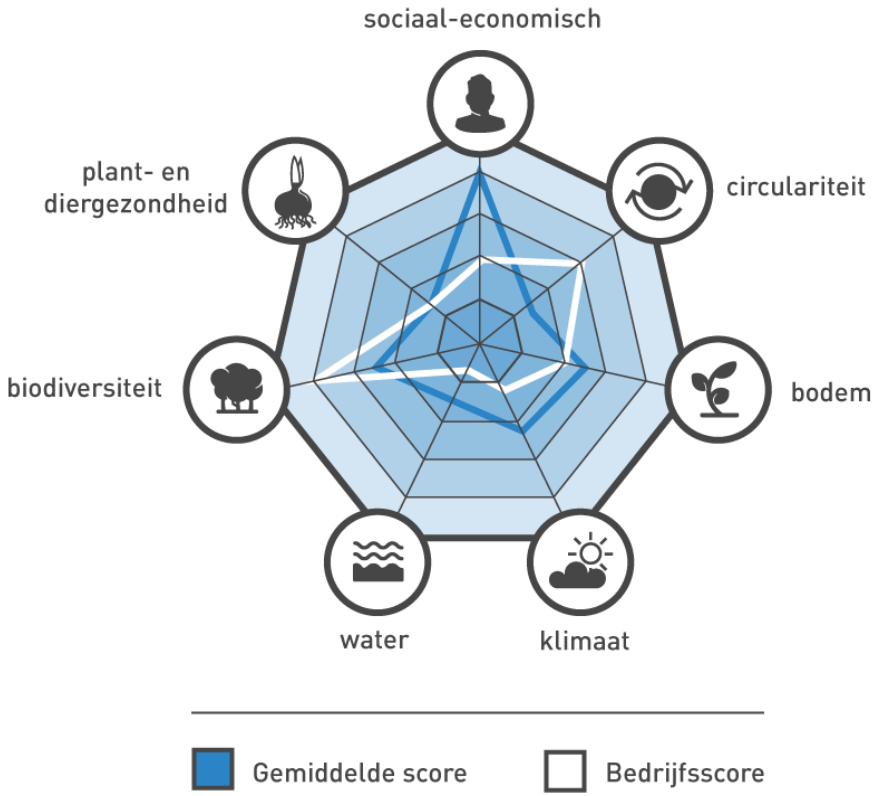

LNV pilots 2022-2024

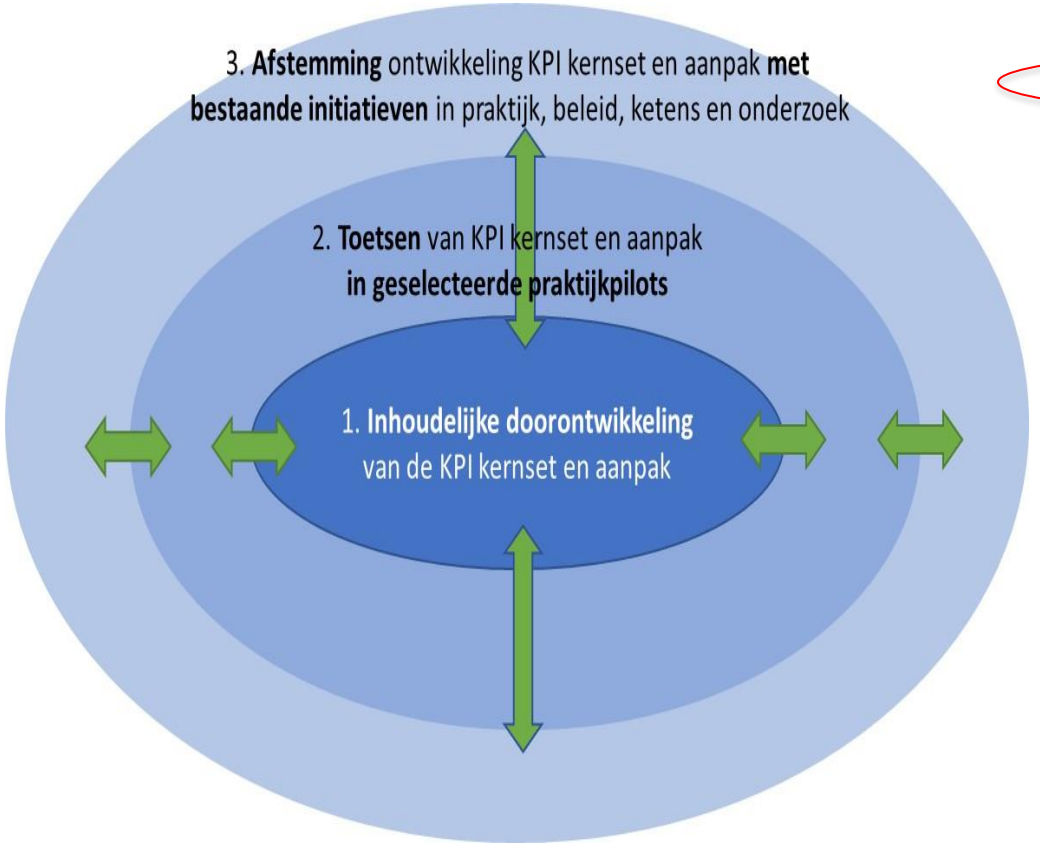

Groslijst te selecteren pilots	Type pilot
BM drenthe	Integraal
BM Brabant	Integraal
ZW Delta	Integraal
Flevoland	Integraal
Beemster	Integraal
Achterhoek	Integraal
Krimpenerwaard	Integraal
Midden Delfland	Integraal
Gelderse Vallei	Partieel
Varkens	Partieel
Bloembollen	Partieel
Kromme Rijn	Partieel
BDM/DZK	Gerelateerd? Of integraal?
Pavex-pilots	gerelateerd
GLB-pilots	gerelateerd
Twente	integraal
Westerkwartier	integraal
Boermarke/Zeijen	gerelateerd
Veenkoloniën	partieel
Groep agro-ecologische boeren	partieel
N-NL stikstof aanpak	Partieel
Natuur en Landschap KPI's verder ontwikkelen	Partieel

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
WAGENINGEN UNIVERSITY & RESEARCH
Louis Bolk Instituut

Pilot Zuidwestelijke Delta

Fase 1 (afgerond eind 2021):

- Toetsen monitoringssysteem (KPI's) en ontwikkeling eerste versie beloningsregeling met **25 akkerbouwers** en betrekken brede vertegenwoordiging overheden en ketenpartijen (klankbordgroep) (opdracht prov.: Zeeland, Zuid-Holland, Brabant)

Huidige fase 2a (2022)

- Doorontwikkeling monitoringssysteem en beloningsregeling met **25 akkerbouwers** met brede vertegenwoordiging overheden en ketenpartijen (subsidie IBP met cofinanciering als voorwaarde)

Fase 2b (2023)

- Doorontwikkeling en bredere uitrol met **100+ akkerbouwers** (subsidie IBP met cofinanciering als voorwaarde)

Fase 3 (2024- ...)

- Doorontwikkeling en bredere uitrol met **300+ akkerbouwers** (mogelijke middelen Europa?)

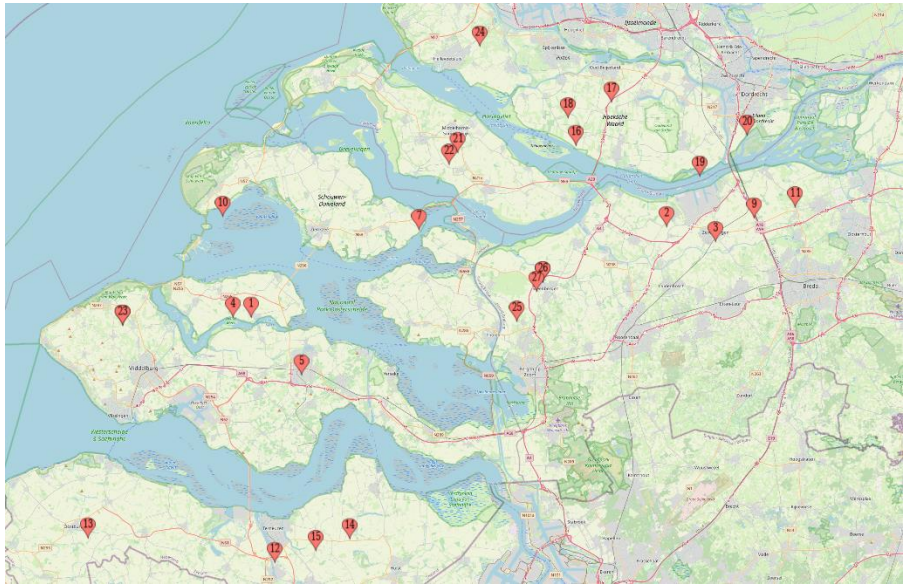

Klankboardgroep opgezet

De leden van de klankbordgroep:

- Ondersteunen de projectambitie en aanpak
- Zijn klankbord en geven reflectie, kritiek en constructief advies
- Geven vanuit het project advies richting het landelijk KPI-traject
- Werken mee aan het opschalen van het project en het creëren van een ecosysteem van belonen.

Praktisch aan de slag: eerste resultaten

KPI	Bron	Inventarisatie via
1. % Rustgewassen in rotatie	Gecombineerde opgave	WUR
2. Gewasdiversiteit	Gecombineerde opgave	WUR
3. % Bodembedekking	Gecombineerde opgave i.c.m. satelliet data	WUR
4. % Natuur- en landschapsbeheer	SCAN-ICT	BoerenNatuur
5. Organische stofbalans	Bedrijfsmanagementsysteem	VAA automatisering
6. Stikstofoverschot	Bedrijfsmanagementsysteem	VAA
7. Gewasbeschermingsmiddelen	Bedrijfsmanagementsysteem	VAA
8. Carbon Footprint	Cool Farm tool	VAA

Resultaten spoor gecombineerde opgave

WUR heeft online viewer gemaakt, waarin akkerbouwers hun eigen KPI-resultaten in kunnen zien

Overzicht van alle KPI's per jaar vanaf 2019 met een gemiddelde:

jaar	2019	2020	2021	gemiddelde
totale oppervlak	55.20	55.80	55.10	55.37
perc rust gewas	45.60	47.70	41.70	45.00
perc wortel gewas	48.00	52.20	44.90	48.37
perc leguminosen	0.00	0.00	0.00	0.00
aantal unieke gewassen	9.00	8.00	8.00	8.33
gewasrotatie index	0.43	0.44	0.42	0.43
gewas diversiteit	4897.60	4797.00	4741.00	4811.90
gewasrand dichtheid	1.11	1.08	0.92	1.04
percentage bodembedekking	68.84	64.26	62.66	65.25
winter bedekking	49.00	22.88	NaN	35.94

Eerste resultaten: % rustgewassen

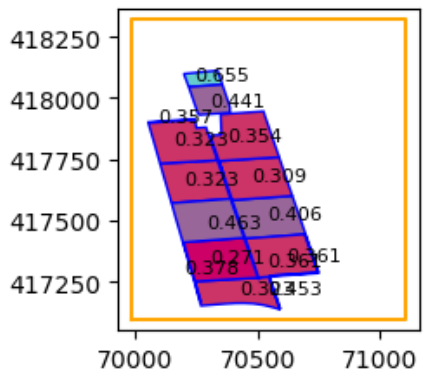

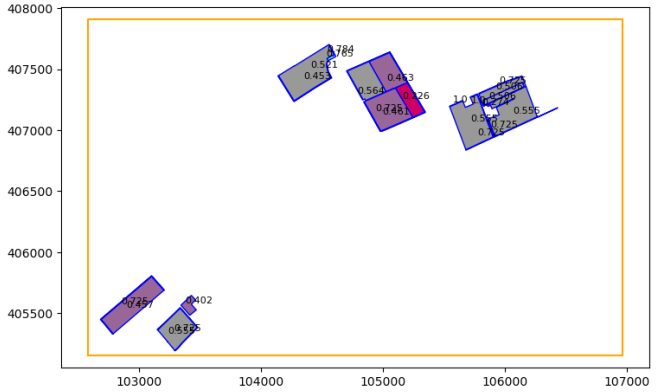

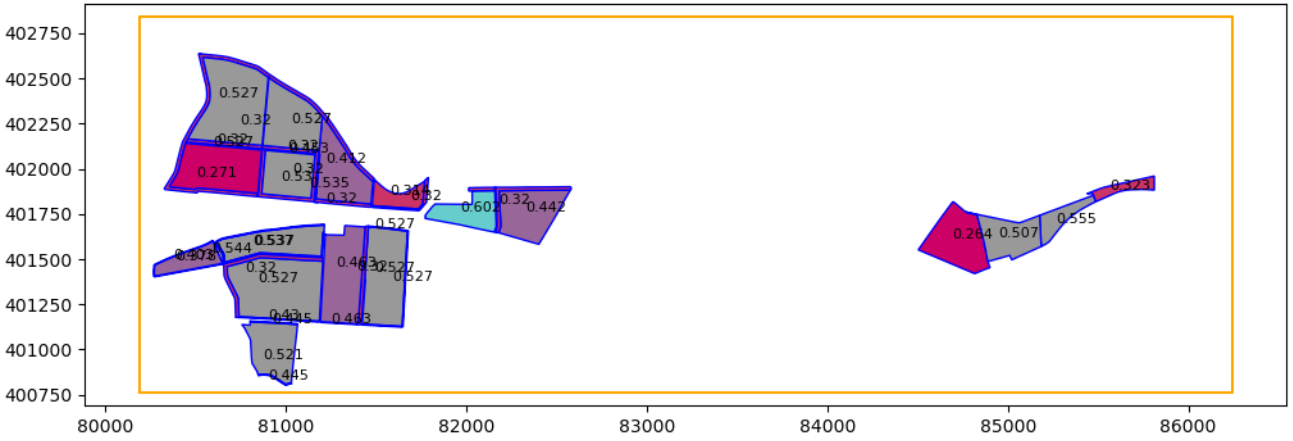

De eerste resultaten: % bodembedekking

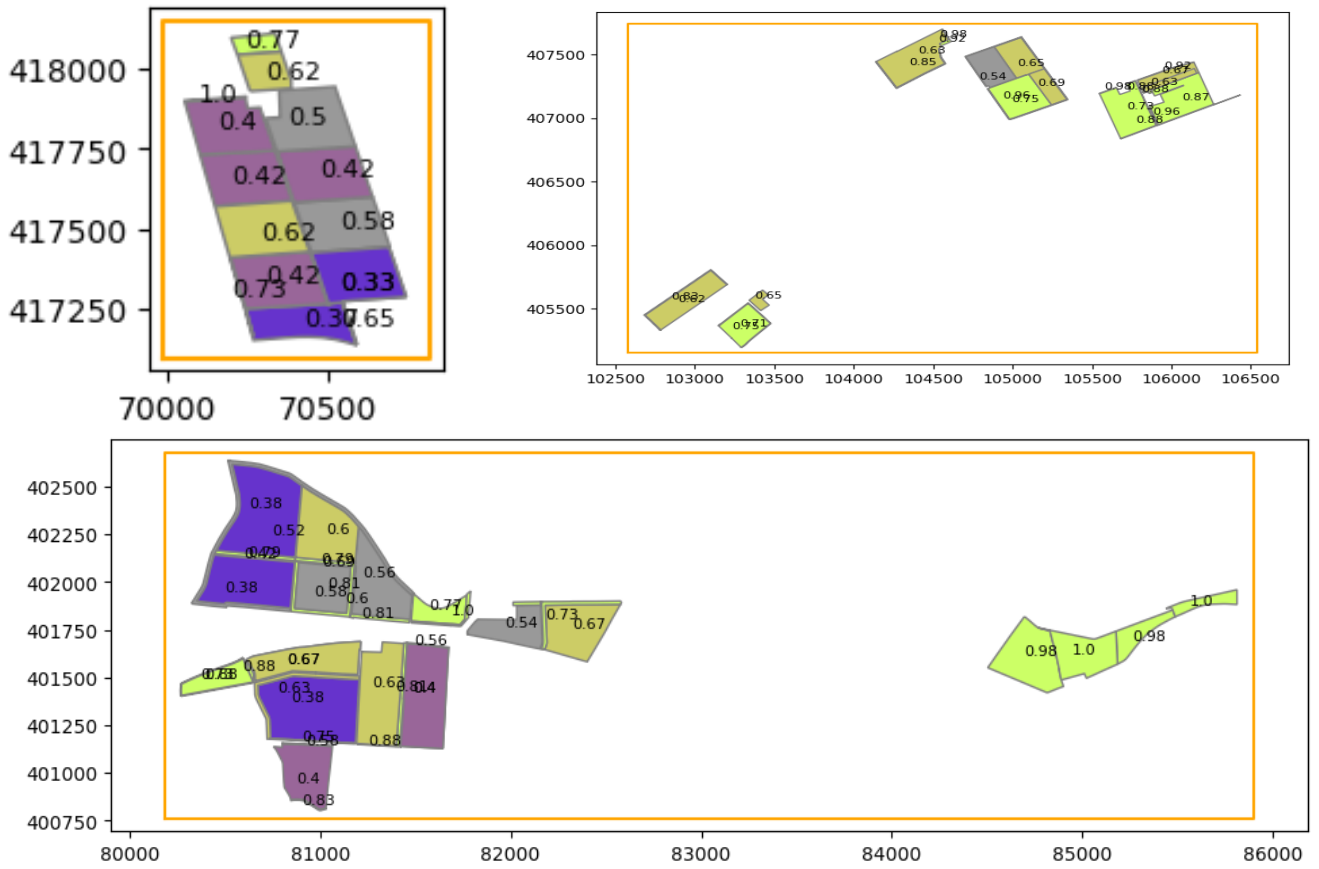

Overzichtstabel eerste resultaten KPI's

Bedrijf	Oppervlak	rotatie index	gewasdiversiteit	% jaargroen	% winterbedekking	% rustgewas	% rooigewas	% eiwitgewas
1	55,8	0,44	4797	64,3	22,9	38,3	55,4	0
2	100,6	0,46	21989	71,0	17,2	54,6	45,1	0
3	70,7	0,42	16582	70,1	46,6	31,5	43,2	15,4
4	55,7	0,48	3312	48,5		44,6	48,7	7,4
5	50,2	0,55	23130	69,2	19,4	52,4	45,2	0
6	111,3	0,45	27056	73,6	54,7	36,9	38,1	0
7	158,7	0,45	2546	57,8	4,8	33,7	45,8	0
8	89,1	0,61	3695	67,1	46,7	44	21,4	0,9
9	84,7	0,39	6221	66,7	44,8	33,4	62,6	0
10	131	0,56	15170	71,6	42,0	52,6	27,3	0
11	59,1	0,49	1448	72,8	46,0	52,5	47,5	7,5
12	55,1	0,55	12408	63,3	35,4	48,3	40,2	16,8
13	37,9	0,31	1269	45,6	12,5	36,2	63,4	0
14	78,2	0,43	2822	72,2	49,0	48,7	51,3	0
15	89,6	0,51	2163	53,2	19,5	55,2	44,8	6,6
16	64,7	0,49	4638	67,3	35,8	50,7	48,6	0
17	1427,7	0,49	22824	65,9	26,4	58,2	38,3	20,2
18	86,2	0,48	8071	54,3	15,7	20,9	60,3	0
19	42	0,64	26	81,7	48,3	60	40	0
20	112,9	0,68	11421	71,2	40,1	42,2	34,1	0,3
21	152,9	0,52	1126	55,8		43,7	56,3	9,9
22	102,6	0,52	20627	59,1	21,8	54,4	30,1	0
23	122,6	0,51	5902	64,4	59,0	46	35,1	0
24	38,3	0,3	514	68,7	8,9	45,6	31,7	0
25	73,9	0,45	11273	59,8	7,3	48,3	42,3	0
26	107,2	0,47	3246	55,5	17,5	33,8	45	0
27	107,7	0,54	3559	19,2	56,6	47,8	39,4	0
Gemiddelde	**135,8**	**0,49**	**8809**	**62,6**	**32,0**	**45,0**	**43,7**	**3,1**
Mediaan	**86,2**	**0,49**	**4797**	**65,94**	**35,36**	**46**	**44,8**	**0**

Fase 1: geleerde lessen

- De opgaves in de akkerbouw zijn minder urgent dan in de veehouderij, daarom loopt veehouderij voorop
- Akkerbouwers willen serieus aan de slag met positief stimuleren
- Het ontbreekt aan uniforme dataverzameling
- Saldo's liggen anders dan bij veehouderij en wisselen sterk per jaar en per gewas
- Er is behoefte aan praktijkvoorbeelden
- Belonen niet alleen in euro's zoeken, maar vooral in stimulerende wet-en regelgeving (7de actieprogramma Nitraat?)

Onze ambitie: een breed gedragen duurzaamheidsmonitor

- KPI systeem toetsen aan maatschappelijke opgaven, zowel landelijk als op gebiedsniveau
- Mee stapelen belonen/voordelen op basis van die monitor
- Aanhaken van brede groep ketenpartijen, banken, NGO's en overheden
- Transitie ondersteunen via onderzoek, onderwijs, advisering en concreet maken via bedrijfsplannen

0.1 Biodiversiteitsmonitor Zuidwestelijke Delta

KPI	Punten
% Rustgewassen in rotatie	
>50%	400
40-50%	200
30-40%	100
% Eiwitgewassen in rotatie	
>5%	300
1-5%	150
% Bodembedekking	
>70%	400
60%-70%	200
50-60%	100
Gewasdiversiteit	
>10000	400
5000-10000	200
3000-5000	100

KPI	Punten
Organische stofbalans	
Aanleveren balans	100
NKG >50%	100
Stro hakselen	100
Vaste mest >?	100
Stikstofbalans	
Aanleveren balans	100
Milieubelasting GBM	
Aanleveren milieumeetlat/ MIG	100
Carbon Footprint	
Aanleveren Cool Farm Tool	100
Maximale score	**2200**

brons – zilver - goud

Onze ambitie: stapelen van waarderen/belonen/vrijstellen

- Duurzaamheidsmonitor op akkerbouw die breed gedragend wordt
- KPI systeem toetsen aan de maatschappelijke opgaven, zowel landelijk als op gebiedsniveau
- Mee stapelen belonen/voordelen op basis van dezelfde monitor
- Aanhaken van brede groep ketenpartijen, banken, NGO's en overheden
- Borging moet onderzocht worden, bijvoorbeeld zoals het PlanetProof certifikaat

Lopend: Projecten Zoet Water

Broedplaats Zoet Water Schouwen Duiveland (onderdeel Living Lab Schouwen Duiveland) Februari 2022

Fieldlabs

- 1. Brouwershaven-Zonnemaire
- 2. Burghsluis (startfase Q1)
- 3. nog te bepalen

Zoetwater Academie

- Opbouw kennis- en leernetwerk inzake zoet water middels, kennisbijeenkomsten, workshops, excursies etc.

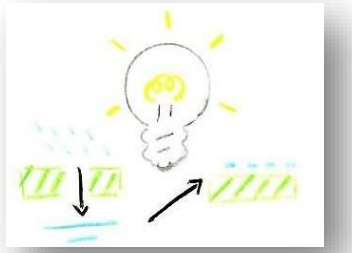

Investeringsvouchers

- Versnellen van uitvoering van kansrijke oplossingen voor klimaatrobuust zoet watersysteem
- Regeling van start Q1 (door Addvision)

Bodem- en watercoaches

- Coaching 25 deelnemers o.l.v. ZLTO en CZAV, positieve ervaringen
- 3 jaar coachingstraject

Taskforce governance

- Versnellen van innovaties, aanpassing in beleid, regelgeving, governance
- Advies “de optelsom van pilots”
- Governance coalitie ZWD gestart Q4 2021

Ondergrondse opslag zoet water

- Poelgronden; 8 quickscans en 4 haalbaarheidsplannen inzake drainage (lopend POP traject)
- Nieuw POP project: opzetten 3 demonstratieprojecten nieuwe drainagetrajecten

Nieuw: Waterpark Goeree-Overflakkee

Februari 2022

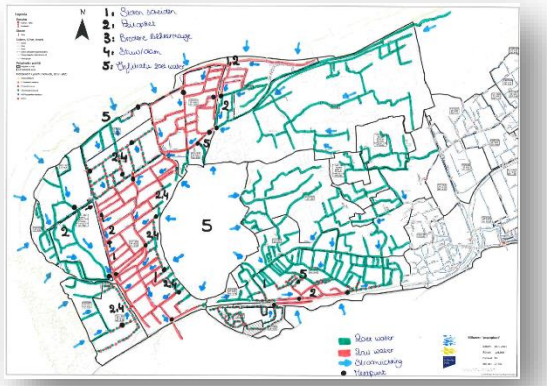

Zoet water op de Kop van Goeree

- Ingediend dec. 2021, beoordeeld door IBP jan. 2022
- Aanvraag cofinanciering febr. 2022

“Hoe kan het zoete regenwater dat valt in het najaar en de winter langer vast worden gehouden op de kop van Goeree-Overflakkee?”

Mijlpalen 2022

Februari 2022

Start projecten Living Lab S-D

- Fieldlab Burghsluis Q1
- Innovatievoucherregeling
- POP3 demonstratieprojecten nieuwe drainagetechnieken

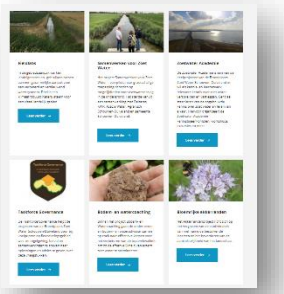

Optimaal kennis delen

- Afstemming Living Lab S-D en nieuwe projecten (Goeree), periodiek overleg, locatiebezoek
- Afstemming websites IBP en Living lab

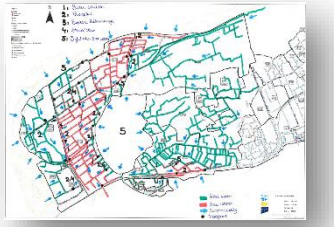

Verbreden projecten in ZWD

- Project Kop van Goeree Q1
- Benutten resterend budget

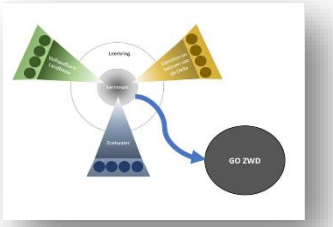

Versterken koppeling broedplaatsen

- Volhoudbare landbouw (o.a. KPI's)
- Genieten en beleven

Versterken verbinding Gebiedsoverleg ZWD en IBP VP ZWD

- Afstemoverleg
- ZWD congres

Vernieuwend samenwerken – wat hebben we tot nu toe geleerd?!

Jitske van Popering-Verkerk | vanpopering@erbs.eur.nl

GovernEUR

#werkplaatsvitaalplatteland

IBP Vitaal Platteland
Gebiedsplan Zuidwestelijke Delta

Grenzeloos samenwerken aan een zichtbare en toekomstbestendige Zuidwestelijke Delta

Vraag

Wat zie jij als meest vernieuwend in de samenwerking?

a) Opgave centraal

b) Netwerkorganisatie vormen

c) Regionaal samenwerken

GovernEUR

Netwerk

Als één overheid

Leren

Netwerkorganisatie

GovernEUR

Stelling

Samenwerking betekent vooral…

a) samen intensief contact houden

b) samen werken aan gezamenlijke doelen

c) samen een bijdrage leveren

GovernEUR

Netwerk

Als één overheid

Leren

Als één overheid

- Ontwikkeling
  - Van ‘je gaat erover of niet’
  - naar ‘als één overheid’
  - maar ook ‘assetmanagement’ en ‘kerntaken’

- Onze samenwerking
  - Bijdrage leveren
  - Heel concreet

GovernEUR

Vraag

Welke stelling past het beste bij jouw organisatie?

a) Mijn organisatie is benieuwd naar de lessen uit IBP VP ZWD

b) Mijn organisatie experimenteert in het IBP VP ZWD

c) Mijn organisatie is aan het veranderen mede door het IBP VP ZWD

GovernEUR

Netwerk

Als één overheid

Leren

Werkende leren – lerende werken

- Unieke leeromgeving
- Sociaal leren
- Institutioneel leren?

GovernEUR

Ambitie 2022

- Versterken van de samenwerking met GO ZWD
- Versterken van de samenwerking tussen de Broedplaatsen
- Aansluiten van meer gemeenten en waterschappen bij de samenwerkingsovereenkomst IBP VP ZWD
- Vrije ruimte in de broedplaatsen invullen met nieuwe projecten
- Co-financiering versterken

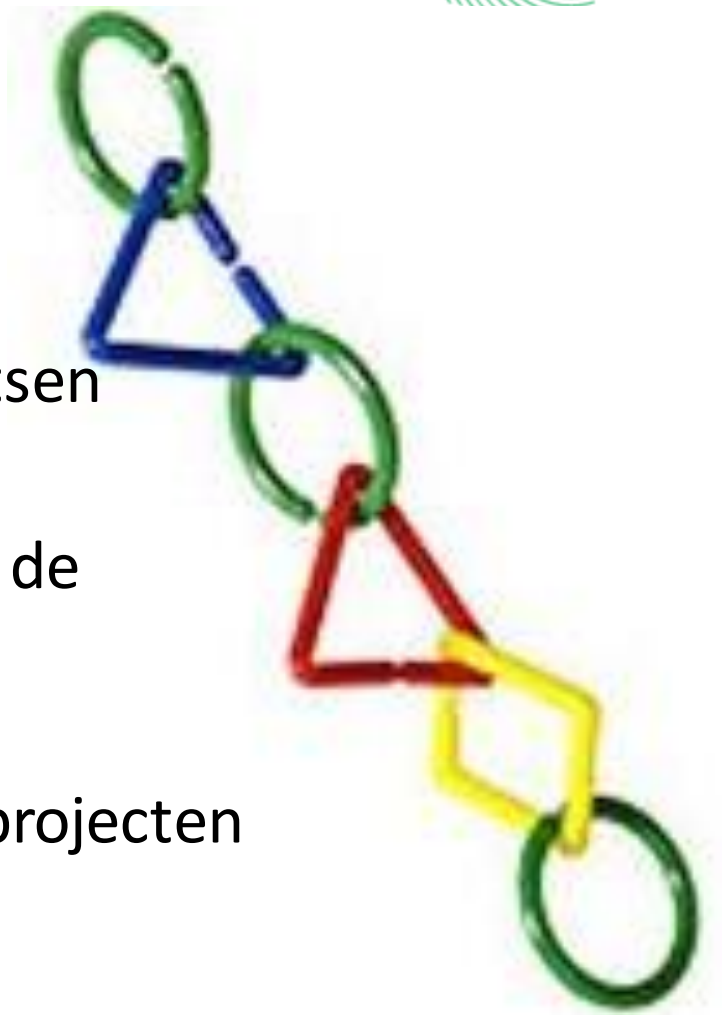

Mijlpalen 2022

- Eerste oogstbijeenkomst op 11 februari 2022 om successen te vieren en samenwerking te versterken
- Start van Governance Coalitie om met elkaar te leren
- Website en binnenkort eerste nieuwbrief

- Voorgangsrapportages
- Inbreng op het Zuidwestelijke Delta Congres 30-6-2022
- Netwerkbijeenkomst organiseren in september
- Casussen uitwerken als manier om concreet te leren
- Ambitie tbv het vervolg programma na 2024 formuleren

Bedankt!

Vitaal Platteland
Zuidwestelijke Delta

En graag tot ziens
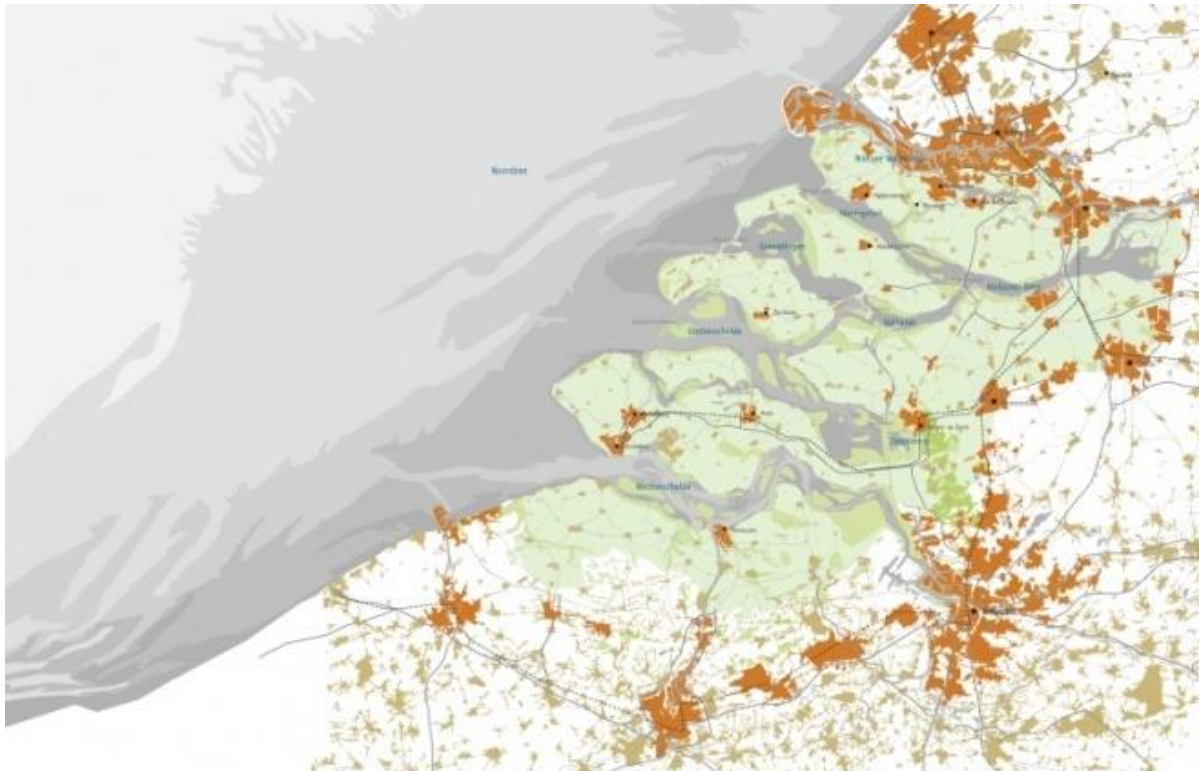
Oogstbijeenkomst
IBP Vitaal Platteland
Zuidwestelijke Delta